

Граматична основа речення

Речення з одним головним членом

1. Що називаємо граматичною основою речення?
2. Чим вона може бути виражена?
3. Яку роль у реченні відіграє граматична основа?

1. У чому особливості речень з одним головним членом?
2. Де найчастіше їх уживають?

**Вправа 322. Установіть межі речень розділовими знаками (їх має бути 8).
Визначте речення, граматична основа яких складається лише з одного члена
(підмета чи присудка). За якими ознаками їх можна розпізнати? (усно)**

Великі командні гравці не мають надмірного самолюбства
скромність — єдиний найважливіший і найбільш незамінний
атрибут командного гравця енергійні люди завжди прагнуть
більшого зробити більше справ узяти на себе більше
відповідальності їх ніколи не потрібно підштовхувати бути
кмітливим — означає спілкуватися з іншими, керуючись
здоровим глуздом, кмітливі люди розуміють ситуацію уміють
найбільш ефективно підтримувати стосунки з іншими (За
П.Ленсіоні).

Перевірка!

Великі командні гравці не мають надмірного самолюбства. Скромність — єдиний найважливіший і найбільш незамінний атрибут командного гравця. Енергійні люди завжди прагнуть більшого. Зробити більше справ, узяти на себе більше відповідальності. Їх ніколи не потрібно підштовхувати. Бути кмітливим — означає спілкуватися з іншими, керуючись здоровим глуздом. Кмітливі люди розуміють ситуацію. Уміють найбільш ефективно підтримувати стосунки з іншими (За П.Ленсіоні).

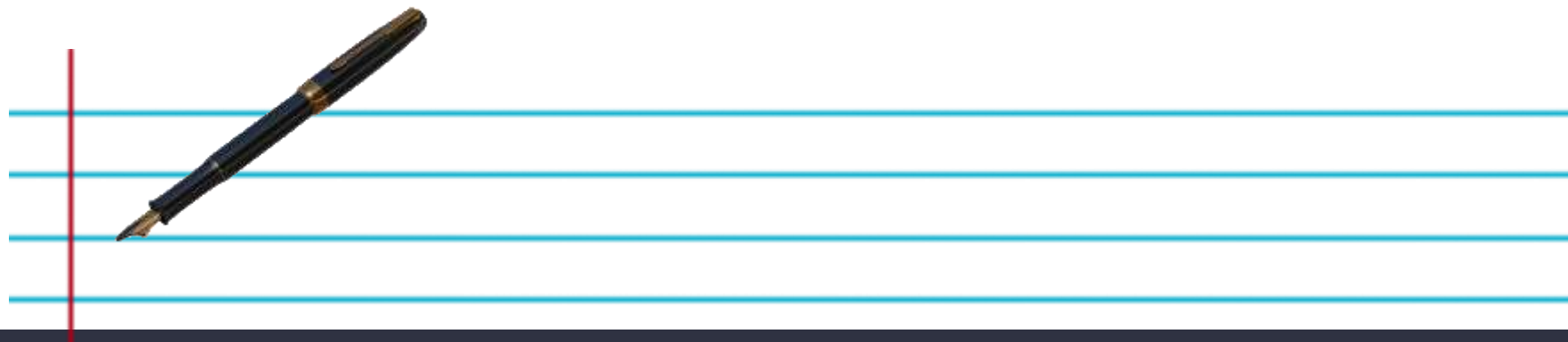
Вправа 323. Запишіть подані в таблиці речення. Підкресліть головні члени. У яких із них є підмет і присудок, а в яких головний член речення виражений присудком?

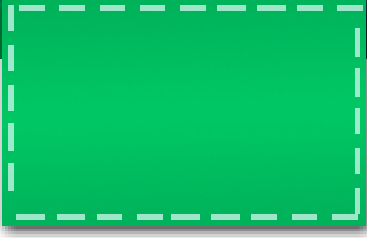
Я легко визнаю свої помилки.

Легко визнаю свої помилки.

Перемога команди збагатила наш досвід.

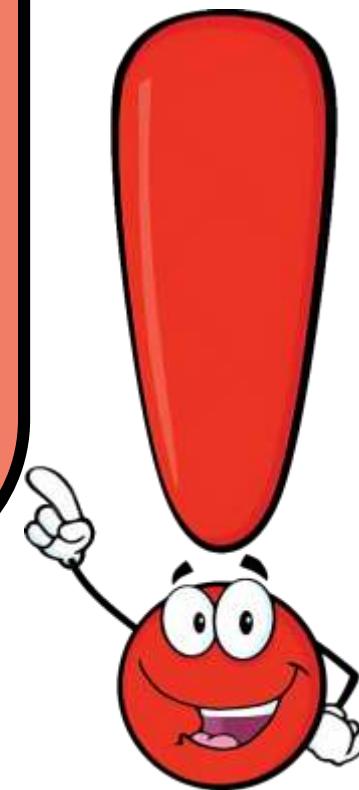
Перемогою команди збагачено наш досвід.

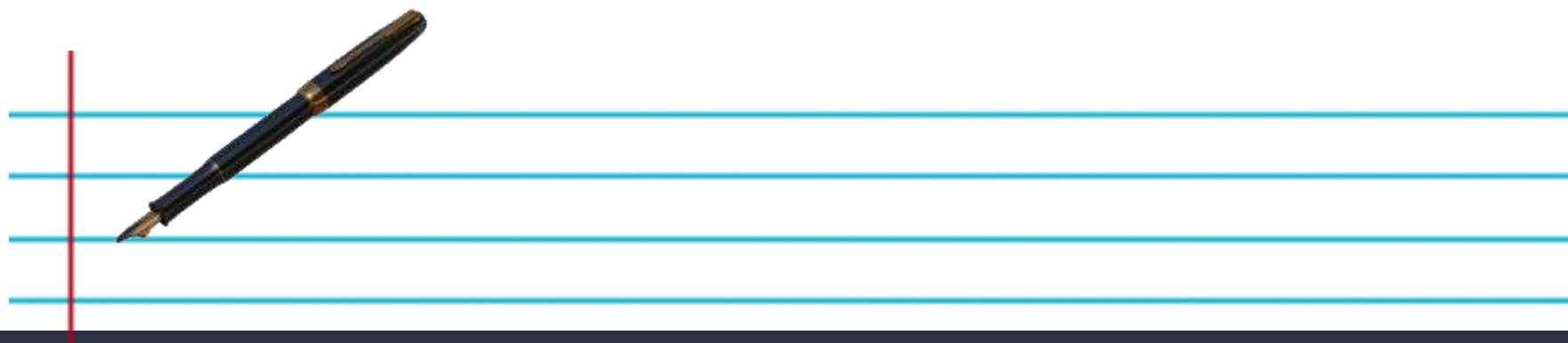
Я легко визнаю свої помилки. Легко визнаю свої помилки.
Перемога команди збагатила наш досвід. Перемогою команди
збагачено наш досвід.

Речення, граматична основа яких складається тільки з одного головного члена, називаються **односкладними**. Наявність тільки одного головного члена в таких реченнях є особливістю їхньої структури. Другий головний член тут не потрібний або неможливий. У реченні *Мрію стати ідеальним командним гравцем* можливим є введення підмета *я*, однак це зайве. Залежно від способу вираження та значення головного члена односкладні прості речення поділяються на два типи. До першого належать речення з головним членом у формі **присудка**, наприклад: 1. Потемніло. 2. Шила в мішку не сховаєш (Нар. творчість). До другої групи належать речення з головним членом у формі **підмета**: 1. Тиша. 2. Зоряне небо.

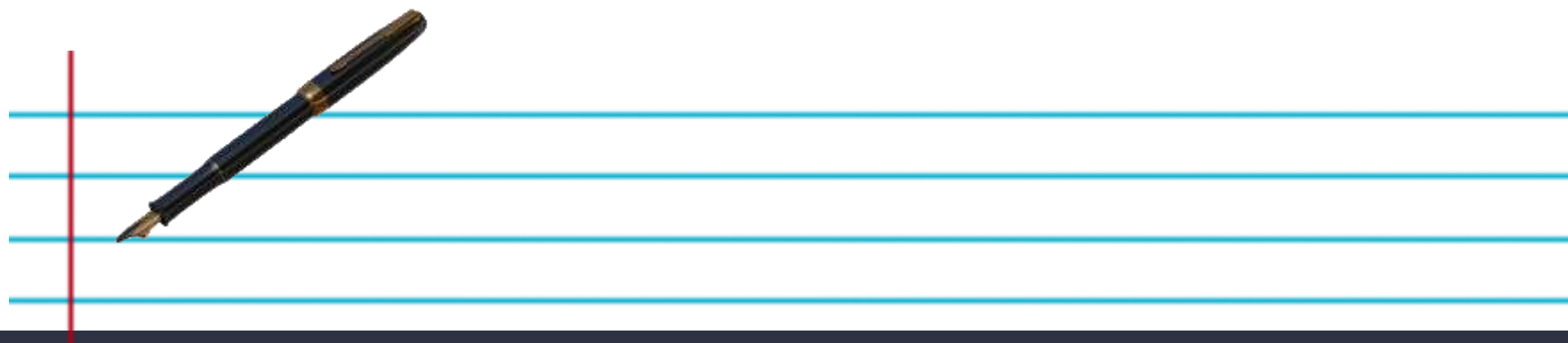
Вправа 324. Визначте головний член односкладних речень. Якою частиною мови він виражений?

1. Без вірного друга велика туга. 2. У лиху годину пізнаєш надійну людину. 3. Де дружно, там і хлібно. 4. Нових друзів май, старих не забувай. 5. Згаяного часу і конем не доженеш. 6. Чесне діло роби сміло (Нар. творчість).

Вправа 325. Спишіть речення, уставляючи пропущені букви. Підкресліть у них граматичну основу. Поставте питання до підметів і присудків. Визначте, якими частинами мови вони виражені. Назвіть речення, у якому тільки один головний член

1. Наше життя наповнене контактами з іншими людьми. 2. Не втрачай можливості навчитися нової корисної справи. 3. Оцінюй себе за результатами своєї діяльності. 4. Гарні результати свідчать про твої переваги. 5. Ворог твоїх вад — твій найкращий друг. 6. Усі люди мають переваги і недоліки. 7. Ти маєш знати свої недоліки і вад (І. Томан).

Домашнє завдання
Опрацювати параграф 39, виконати вправу 328 (тільки 3 завдання письмово)

328

Побудуйте двоскладні й односкладні речення з поданими словосполученнями.

Працювати в команді, шукати можливості, прагнути вдосконалення, працювати над собою.